

ความพึงพอใจของนักศึกษาปริญญาตรีต่อหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต
สาขาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช*

STUDENTS' SATISFACTION WITH THE BACHELOR
OF ARTS PROGRAM IN DEPARTMENT OF BUDDHIST STUDIES FOR
DEVELOPMENT, MAHAMAKUT RAJAVIDYALAYA UNIVERSITY ON
SRITHAMMASOKRAT CAMPUS

พระครูบวรชัยวัฒน์ (วันชัย เมธิโก)¹ และ อภินันท์ สิริรัตนจิตต์²

Phrakru Bowonchaiwat (Wanchai Methiko)¹ and Aphinant Sirirattanajitt ²

¹มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช

¹Mahamakut Buddhist University, Srithammasokrat Campus, Thailand

²มหาวิทยาลัยทักษิณ

²Taksin University, Thailand

Corresponding author E-mail: aphinant.s@tsu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของนักศึกษาปริญญาตรีต่อหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช ปีการศึกษา 2566 เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถาม กำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 43 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)

ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจต่อหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช ในภาพรวม อยู่ใน

---

* Received 24 January 2024; Revised 2 February 2024; Accepted 27 February 2024

ระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.29 และจำแนกรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงในระดับมาก ได้แก่ ด้านคุณภาพหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.37 รองลงมา ได้แก่ ด้านสวัสดิการและการบริการ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.32 และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมภายในห้องเรียน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.20 ตามลำดับ

คำสำคัญ: ความพึงพอใจ, พุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา, มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

Abstract

The purpose of this research was to study Students' Satisfaction with the Bachelor of Arts program in department of Buddhist Studies for Development, Mahamakut Rajavidyalaya University on Srithammasokrat Campus, academic year 2023, is quantitative research. By using a questionnaire, The sample size used in the research was determined to be 43 people. Statistics used in data analysis included frequency, percentage, mean, and standard deviation (S.D).

The research results found that Students' Satisfaction with the Bachelor of Arts program in department of Buddhist Studies for Development, Mahamakut Rajavidyalaya University on Srithammasokrat Campus, overall is at a high level. The average value was 4.29. and classified by aspect, it was found that the aspect with a very high average was the quality of the Bachelor of Arts program. Department of Buddhism for Development at a high level. The average value was 4.37, followed by welfare and services. at a high level. The average was 4.32 and the aspect with the lowest average was the atmosphere and environment within the classroom. at a high level has an average of 4.20, respectively.

Keywords: Satisfaction, Buddhist Studies for Development, Mahamakut

Rajavidyalaya University

บทนำ

การพัฒนาสถาบันอุดมศึกษา ในด้านคุณภาพผู้เรียน มีองค์ประกอบสำคัญ คือ การพัฒนาคุณภาพด้านการเรียนการสอนให้กับนักศึกษาให้มีคุณภาพสูง และต้องดำเนินการกระตุ้นความสนใจกลุ่มเป้าหมายที่จะรับสมัครเข้าศึกษาต่อเพื่อให้การสมัครเข้าศึกษาต่อให้มีปริมาณสูงขึ้นด้วย

นโยบายของมหาวิทยาลัยที่สื่อสารประชาสัมพันธ์ เพื่อเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายในการศึกษาต่อในสถาบัน เนื่องจากเป็นปัจจัยสำคัญและมีความจำเป็นเพื่อให้สถาบันอุดมศึกษาได้นำข้อมูลที่ได้มาวางแผนกำหนดทิศทางในการรับนิสิตเข้าศึกษาต่อได้ถูกต้อง และเหมาะสมกับสภาพการณ์ นอกจากนี้ยังทำให้มหาวิทยาลัย ได้รับข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริง จากการสำรวจความพึงพอใจในด้านต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยและหลักสูตร ดังนั้น การรับรู้บริบทของมหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ความคิดหรือทัศนคติของผู้สนใจมีความพึงพอใจที่จะศึกษาศึกษาต่อ จะมีผลโดยตรงกับการตัดสินใจเลือกสถาบันอุดมศึกษา (พระมหาจิรายุทธ ปโยโค และคณะ, 2560) นอกจากนี้สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา (2562) ได้ระบุว่าสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทยมีหลายประเภท ได้แก่ มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ มหาวิทยาลัยของรัฐ และมหาวิทยาลัยเอกชน ถูกจำแนกโดยประเภทของสถาบัน อาจเป็นเงื่อนไขให้ต้องตัดสินใจเลือกศึกษาต่อหรือมีเงื่อนไขปัจจัยอื่น เช่น ชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย เนื้อหาของหลักสูตร สถานที่ตั้งของสถาบัน สถาบันการศึกษา คุณภาพของครูอาจารย์ผู้สอน สอดคล้องกับแนวคิดของคอตเลอร์ และฟอกซ์ (Kotler & Fox, 1995) ในประเด็นนี้ไว้ว่าทัศนคติที่มีต่อสถาบันหรือหลักสูตร เป็นจุดเริ่มต้นที่จะทำให้เกิดการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ และเชื่อว่าปัจจัยทางการตลาดจะเป็นปัจจัยสำคัญที่มหาวิทยาลัย จะนำมากำหนดกลยุทธ์ทางการตลาด เพื่อปรับปรุงความพึงพอใจของผู้รับบริการและตลาดของสถาบันการศึกษา จะเห็นได้ว่า ความพึงพอใจต่อหลักสูตรที่ส่งผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษา และความพึงพอใจต่อตัวสถาบันเอง ย่อมมีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ จากการศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา พบว่า มีหลายปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้ผู้เรียนเลือกศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษา มีปัจจัยด้านชื่อเสียงของสถาบัน ปัจจัยด้าน

คุณภาพอาจารย์ผู้สอน ปัจจัยด้านคุณภาพหลักสูตร ปัจจัยด้านบรรยากาศและสิ่งแวดล้อม ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ ถือว่าเป็น แรงจูงใจให้ผู้เรียนเลือกเรียนที่สถาบันนั้น (วิทวัส เหล่ามละอ, 2562; สุขพัฒน์ อนนท์จารย์, ภาสกร ดอกจันทร์, รพีพร ธงทอง และสุรพล พรหมกุล, 2563) และเป็นปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจต่อหลักสูตร และสถาบันการศึกษาเป็นอย่างมาก

หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา ภาควิชาพุทธศาสตร์ คณะศาสนาและปรัชญา เพื่อตอบสนองการพัฒนาประเทศให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ในโลกปัจจุบัน ให้เป็นไปตามแผนการปฏิรูปประเทศตามนโยบายของรัฐบาลบนวิสัยทัศน์ที่ว่า มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน โดยเฉพาะด้านสังคม สร้างสังคมคุณภาพที่เป็นธรรม ไม่แบ่งแยก เสริมสร้างพลังทางสังคมด้วยพลังแห่งการ ช่วยเหลือกัน แผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 (2560-2579) แผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (2560-2564) ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ทั้งทางด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมืองและ สิ่งแวดล้อม เนื้อหาหลักสูตรประกอบด้วย 1) บริบทภายนอก สถานการณ์ ผลกระทบ นโยบายและกฎหมาย ที่เกี่ยวข้องกับชุมชนท้องถิ่น 2) แนวคิด ทฤษฎี หลักการพัฒนาสังคมการเมือง และหลักการพัฒนาตามแนว พระพุทธศาสนา 3) ประเด็นงานพัฒนา กิจกรรมแก้ปัญหาของสังคม การเมือง 4) กระบวนการ เครื่องมือ และ เทคนิคการพัฒนาสังคมการเมือง 5) การบริหารจัดการในงานพัฒนาสังคมการเมือง และ 6) ภาวะผู้นำและ บทบาทในการส่งเสริมการพัฒนาสังคมการเมือง การเรียนการสอนในหลักสูตรมุ่งเน้นการเรียนรู้ของผู้เรียน เป็นสำคัญ สอดแทรกความเป็นคน มีคุณธรรม จรรยาบรรณและจริยธรรม เพื่อให้ได้บุคลากรที่มีคุณภาพ มีความสามารถในการประกอบวิชาชีพอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งเป็นกำลังสำคัญทางด้านงาน พัฒนาของประเทศ โดยมีปรัชญาหลักสูตร เพื่อผลิตบัณฑิตให้รอบรู้พุทธศาสตร์ พัฒนาชาติและสังคม บ่มเพาะวัฒนธรรม น้อมนำปรัชญา เศรษฐกิจ พัฒนาชีวิตแบบพอเพียง สร้างสรรค์นวัตกรรมวิชาการ ทำงานอย่างมีความสุข มั่นคงและยั่งยืน (มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช, 2565) โดยมีมหาวิทยาลัย มีนโยบายและแนวทางประชาสัมพันธ์และเข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย เป็นผู้สนใจเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย แต่ยังไม่ได้นำเนินการอย่างเข้มข้นและต่อเนื่อง จึงมีความจำเป็นต้องศึกษาข้อมูลพื้นฐานและทำการศึกษาวิจัยเพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจต่อหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา ของนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขต ศรีธรรมมาโคกราช อันเป็นแนวทางในการพัฒนากลยุทธ์และกิจกรรมส่งเสริมการรับรู้ถึงกลุ่มเป้าหมาย เป็นผู้สนใจเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ดังที่กล่าวมาข้างต้น ความพึงพอใจต่อหลักสูตรในปัจจุบันด้านต่าง ๆ จะทำให้เราทราบว่า มีปัจจัยด้านใดที่เราต้องปรับปรุงหรือพัฒนา เพื่อให้หลักสูตรสามารถชักจูงให้นักศึกษาสนใจมากขึ้น และเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนการสอนอีกด้วย ซึ่งมีความสำคัญอย่างมากในการประเมิน และพัฒนาหลักสูตรให้เกิดประสิทธิภาพมากขึ้น ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจทำการศึกษาวิจัยความพึงพอใจของนักศึกษาปริญญาตรีต่อหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาพุทธศาสตร์ เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโสกราช ซึ่งผลการวิจัยจะนำไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพและสมบูรณ์ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของนักศึกษาปริญญาตรีต่อหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาพุทธศาสตร์ เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโสกราช

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้วิธีการสำรวจ (Survey) เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของนักศึกษาปริญญาตรีต่อหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาพุทธศาสตร์ เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโสกราช โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการทบทวนวรรณกรรม และงานศึกษาที่เกี่ยวข้อง เพื่อรวบรวมทบทวนเนื้อหาเชิงวิเคราะห์เพื่อกำหนดปัญหาและวัตถุประสงค์ของการวิจัย พร้อมทั้งกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยตามลำดับ โดยมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี ในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาพุทธศาสตร์ เพื่อการพัฒนา ของนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโสกราช ปีการศึกษา 2566 จำนวน 51 คน (มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโสกราช, 2566)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี ในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาพุทธศาสตร์ เพื่อการพัฒนา ของนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

วิทยาเขตศรีธรรมมาโสกราช ปีการศึกษา 2566 ได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ เครจซี่และมอร์แกน (krejcie & morgan) (1981) ได้จำนวน 43 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เรื่อง ความพึงพอใจต่อหลักสูตร ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาของนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัย มหามกุฏราชวิทยาลัยวิทยาเขตศรีธรรมมาโสกราช เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล มี 2 ส่วน ประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 ความพึงพอใจต่อหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา

โดยตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือผ่านการวิเคราะห์เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Index of item objective congruence) จากผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด 3 ท่าน พบว่า มี ค่าความดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.66-1.00 และทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง 30 คน เป็น นักศึกษาปริญญาตรี สาขาการปกครอง คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโสกราช ศูนย์ประสานงานจังหวัดสงขลา ที่ไม่ไขว่คว้าเป้าหมายในงานวิจัย เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ปรากฏว่าได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ 0.87

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ดำเนินการหาหนังสือถึงรองอธิการบดีมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโสกราช เพื่อขอความอนุเคราะห์ใช้พื้นที่แจกแบบสอบถาม เพื่อทำการวิจัย ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักศึกษา

3.2 ผู้วิจัยดำเนินการแจกแบบสอบถามให้กับนักศึกษาจำนวนที่กำหนดไว้ตามสัดส่วน โดยใช้เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่างแบบสะดวก (Convenience Random Sampling)

3.3 เมื่อได้แบบสอบถามที่ตอบข้อมูลเรียบร้อยแล้วกลับคืนมา จำนวน 43 ชุด จึง ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม จัดลำดับของข้อมูล รวมทั้งลงรหัส และบันทึกข้อมูล

3.4 นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์และประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์จากโปรแกรมสำเร็จรูปโปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลกระทำหลังจากได้ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม และทำการลงรหัสข้อมูล แล้วทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) และค่า ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัยที่ระบุไว้

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง “ความพึงพอใจของนักศึกษาปริญญาตรีต่อหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยวิทยาเขตศรีธรรมราช โศกราช” สามารถสรุปได้ดังนี้

ตาราง 1 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามข้อมูลทั่วไป

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	39	90.70
หญิง	4	9.30
รวม	43	100
สถานภาพ		
บรรพชิต	33	76.70
แม่ชี	1	2.30
ฆราวาส	9	21.00
รวม	43	100
ชั้นปีที่กำลังศึกษา		
ชั้นปีที่ 1	10	23.30
ชั้นปีที่ 2	8	18.60
ชั้นปีที่ 3	17	39.50

ชั้นปีที่ 4	8	18.60
รวม	43	100

จากตาราง 1 พบว่า จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามข้อมูลทั่วไป จำนวน 43 คน ประกอบด้วย จำแนกตามเพศ กลุ่มตัวอย่างเพศชาย จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 90.70 และเพศหญิง จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 9.30 จำแนกตาม สถานภาพ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นบรรพชิต จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 76.70 รองลงมา ขวราวาส จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 21.00 และแม่ชี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 2.30 และจำแนกตามชั้นปีที่กำลังศึกษาอยู่ กลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตชั้นปีที่ 3 จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 39.50 รองลงมา นิสิตชั้นปีที่ 1 จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 23.30 นิสิตชั้นปีที่ 2 จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 18.60 และนิสิตชั้นปีที่ 4 จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 18.60

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจต่อหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาพุทธ

ศาสตร์เพื่อการพัฒนา ของนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขต

ศรีธรรมโศกราช 6 ด้าน

ข้อ	ความพึงพอใจต่อหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา	ระดับความพึงพอใจ		
		$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1	ด้านภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัย	4.25	0.46	มาก
2	ด้านคุณภาพหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา	4.37	0.39	มาก
3	ด้านคุณภาพอาจารย์ในหลักสูตร	4.31	0.48	มาก
4	ด้านสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน	4.30	0.49	มาก
5	ด้านบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมภายในห้องเรียน	4.20	0.51	มาก
6	ด้านสวัสดิการและการบริการในคณะ	4.32	0.42	มาก
โดยรวม		4.29	0.45	มาก

จากตาราง 2 พบว่า ความพึงพอใจต่อหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาพุทธศาสตร์

เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.29 และจำแนกรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงในระดับมาก ได้แก่ ด้านคุณภาพหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.37 รองลงมา ได้แก่ ด้านสวัสดิการและการบริการ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.32 และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมภายในห้องเรียน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.20

อภิปรายผล

อภิปรายผลตามวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจต่อหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา ของนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยวิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช จากผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจต่อหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก สามารถอภิปรายผลได้ว่าความพึงพอใจของนักศึกษาด้านคุณภาพหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา ด้านสวัสดิการและการบริการในคณะ ด้านคุณภาพอาจารย์ผู้สอนในหลักสูตร ถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ทั้งจะต้องปรับปรุงความพึงพอใจในทุกด้านเพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นให้มากที่สุด และเชื่อมั่นว่าสถาบันแห่งนี้เป็นสถาบันอุดมศึกษาทางพระพุทธศาสนาที่ได้รับการยอมรับระดับสากล มีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับมีเอกลักษณ์โดดเด่นในการจัดการศึกษาเฉพาะทางด้านพระพุทธศาสนา และเป็นที่ยอมรับจากสังคม โดยผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของยุภาพร อำนาง, นันทพร สุทธิประภา, ธีรวรรณ บุญโทแสง, ธนสนี สมบูรณ์, วรรณฯ สายแก้ว, วัฒนาชัย มาลัย และสุนิดา ทองโท (2565) ได้วิจัยเรื่อง “ความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดการเรียน การสอนในหลักสูตรวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี” ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจต่อหลักสูตรในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาแยกตามรายประเด็น พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจด้านอาจารย์ ผู้สอนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาเป็นด้านกิจกรรมการเรียนการสอนและด้านการพัฒนาคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ และค่าความพึงพอใจน้อยที่สุดในด้านสภาพแวดล้อมการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ย นักศึกษาที่มีเพศต่างกันมีความพึงพอใจต่อหลักสูตรวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อมโดยรวมไม่แตกต่างกันและนักศึกษา

ชั้นปีการศึกษาต่างก็มีความพึงพอใจต่อหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิตโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กานต์สิวกกร คำวิเศษนธรณ (2564) ได้วิจัยเรื่อง “การศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาต่อหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม” ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจต่อหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน โดยภาพรวมในระดับมาก และเสนอข้อคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรควรเน้นการเรียนรู้ภาคปฏิบัติมากกว่า ภาคทฤษฎี บางรายวิชาควรแยกเนื้อหาสาระวิชาออกเป็นรายวิชาย่อย ควร มีรูปแบบการสอนที่กระตุ้นให้นักศึกษาสนใจใฝ่เรียนรู้ในกรณีที่ต้องจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ควรเปิดโอกาสให้นักศึกษามีสิทธิเลือกอาจารย์ ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ควรประชาสัมพันธ์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับนักศึกษา ให้รวดเร็วขึ้น และเพิ่มสื่อนวัตกรรมและแหล่งเรียนรู้ให้มากขึ้น

สรุป/ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของนักศึกษาปริญญาตรีต่อหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโคตรราช โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งถือว่าอยู่ในระดับที่ดี และพร้อมที่จะพัฒนาหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพขึ้นได้ มีความสอดคล้องกับแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยและความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ตามการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือตามวิธีดำเนินการวิจัย ดังนั้น เพื่อการศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาปริญญาตรีต่อหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโคตรราช ควรมีการศึกษาต่อกลุ่มเป้าหมายใหม่และนำข้อมูลไปใช้ในการกำหนดนโยบายหรือกลยุทธ์เพื่อการประชาสัมพันธ์ต่อกลุ่มผู้สนใจศึกษาต่อ

ข้อเสนอเชิงนโยบาย

1. ควรนำไปใช้ประโยชน์ในการกำหนดกลยุทธ์หรือแนวทางในการประชาสัมพันธ์กลุ่มเป้าหมายในการเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโคตรราช

2. คณาจารย์ในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา ของนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโคตรราช ควรนำผล

การศึกษานี้ไปใช้กับนักศึกษาสาขาวิชาอื่น ๆ ของสถาบัน เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนากลยุทธ์การประชาสัมพันธ์ต่อไป

3. บุคคลหรือหน่วยงานใด จะนำผลการวิจัยหรือเครื่องมือในการวิจัยไปใช้อ้างอิง ก็ควรประยุกต์ข้อคำถามและประเด็นที่สนใจศึกษาให้เหมาะสมกับบริบทของสถาบัน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา ของนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโสกราช”

2. ควรวิจัยเรื่อง “ประสิทธิภาพการบริหารหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา ของนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโสกราช”

3. ควรวิจัยเรื่อง “ความพึงพอใจต่อการบริการทางวิชาการของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโสกราช”

เอกสารอ้างอิง

กานต์ศิวก ร คำวิเศษนธรณ. (2564). การศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาต่อหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. วารสารสาระคาม, 12(2), 46-69.

พระมหาจิรายุทธ ปโยโค และคณะ. (2560). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อระดับปริญญาตรีทางพระพุทธศาสนาของนักเรียนที่จะสำเร็จการศึกษา ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และผู้ที่สำเร็จ การศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย: กรณีศึกษาวิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร. วารสารบัณฑิตศึกษาปริทรรศน์, 13 (2), 190-200.

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโสกราช. (2566). หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2563). คู่มือหลักสูตร, มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขต/คณะ/ภาควิชา วิทยาเขตศรีธรรมมาโสกราช.

วิทวัส เหล่ามะลอ. (2562). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของนักศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น ประจำปีการศึกษา 2562 โดยผ่านการคัดเลือกด้วยระบบ TCAS. ใน รายงานการวิจัย. สำนักบริหารและพัฒนาวิชาการ. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา. (2562). สถาบันอุดมศึกษาในสังกัด. เรียกใช้เมื่อ 2 มกราคม 2567 จาก <http://www.mua.go.th/university.html>.

อำนาจ, นันทพร สุทธิประภา, อีรพรรณ บุญโทแสง, ธนสนี สมบูรณ์, วรรณาสายแก้ว, วัฒนาชัย มาลัย และ สุนิดา ทองโท. (2565). ความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสารคาม, 16 (2), 150-159.

Best, J. W. (1981). Research in education Engle Wood Cliff. New Jersey: Prentice Hall.

Kotler, P. & Fox, K. (1995). Strategic marketing for educational institutions. (2nd Ed.). Upper Saddle River. NJ: Prentice-hall.